

Sprawa C-423/21

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

Data wpływu:

12 lipca 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Oberster Gerichtshof (Austria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

22 czerwca 2021 r.

Skarżąca w postępowaniu ze skargi rewizyjnej (zwana dalej „stroną skarżącą”)

Grand Production d.o.o.

Pozwani w postępowaniu ze skargi rewizyjnej (zwani dalej „pozwanymi”)

GO4YU GmbH

DH

GO4YU d.o.o Beograd

MTEL Austria GmbH

Przedmiot postępowania głównego

Prawo autorskie – Powództwo o nałożenie środka tymczasowego, złożone przez spółkę medialną z siedzibą w Serbii przeciwko mającemu siedzibę w Serbii operatorowi platformy streamingowej rozpowszechniającemu swoje transmisje na całym świecie, w tym w Austrii, a także przeciwko osobom trzecim w Unii, które są związane z tym operatorem na mocy umowy lub prawa spółek – Pojęcie „publicznego udostępniania” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE – Zasada terytorialności – Artykuł 7 pkt 2 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012

Pytania prejudycjalne

I. Czy pojęcie „publicznego udostępniania”, o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. 2001, L 167, s. 10), należy interpretować w ten sposób, że takie udostępnianie jest dokonywane przez bezpośredniego (w danym wypadku niemającego siedziby w Unii) operatora platformy streamingowej, który:

- sam decyduje o treści i zaciemnieniu rozpowszechnianych przez niego audycji telewizyjnych i realizuje je pod względem technicznym,
- posiada wyłączne prawa administratora platformy streamingowej,
- może wywierać wpływ na to, które programy telewizyjne może odbierać konsument końcowy za pomocą usługi, lecz nie może wywrzeć wpływu na ich treści,
- jest jedynym podmiotem kontrolującym, kiedy, na jakich terytoriach, które programy i jakie treści będzie można oglądać,

a przy tym, w każdym wypadku

- nie tylko umożliwia konsumentowi dostęp do transmitowanych treści, na których wykorzystanie online zezwolił odpowiedni uprawniony podmiot, lecz również do takich chronionych treści, co do których nie uzgodniono takiego dostępu, oraz
- bezpośredni operator platformy streamingowej wie, że jego usługa umożliwia odbieranie chronionych transmitowanych treści bez zgody uprawnionych podmiotów, ponieważ klienci końcowi wykorzystują usługi VPN, które tworzą wrażenie, że adres IP i urządzenie klientów końcowych znajduje się na obszarach, co do których istnieje zgoda uprawnionego podmiotu, jednakże
- faktycznie przez okres kilku tygodni było możliwe odbieranie chronionych transmitowanych treści za pomocą platformy streamingowej również bez zgody uprawnionych podmiotów, nawet przy braku tunelowania VPN?

II. Na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze:

Czy pojęcie „publicznego udostępniania”, o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE, należy interpretować w ten sposób, że takie udostępnianie jest dokonywane również przez osobę trzecią (w danym wypadku z siedzibą w Unii), związaną na mocy umowy lub prawa spółek ze wspomnianym w pytaniu pierwszym operatorem platformy, która to osoba trzecia, bez wywierania wpływu na zaciemnienia i programy oraz treści transmisji oferowane na platformie streamingowej,

- reklamuje platformę streamingową operatora i jego usługi i/lub
- zawiera z klientami automatycznie wygasające po 15 dniach umowy o abonament na okres próbny, i/lub
- zapewnia wsparcie klientów platformy streamingowej jako centrum obsługi klientów, i/lub
- oferuje w swojej witrynie internetowej płatne abonamenty dotyczące platformy streamingowej bezpośredniego operatora i następnie działa jako strona umowy z klientami i jest odbiorcą płatności, przy czym płatne abonamenty są skonstruowane w taki sposób, że wyraźnie powiadamia się klienta o braku niektórych programów dopiero, gdy klient wyraźnie oświadczy przy zawarciu umowy, że chce oglądać te programy, natomiast jeśli przy zawarciu umowy klient nie złoży oświadczenia lub konkretnego zapytania w tym względzie, nie otrzymuje on z góry informacji na ten temat?

III. Czy art. 2 lit. a) i e) oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE w związku z art. 7 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1) należy interpretować w ten sposób, że w wypadku podniesienia naruszenia prawa autorskiego i praw pokrewnych, których ochrona jest gwarantowana przez państwo członkowskie sądu rozpatrującego sprawę, sąd ten – ponieważ zasada terytorialności nie dopuszcza uprawnień sądów krajowych do rozpatrzenia i orzekania w przedmiocie naruszeń dokonanych za granicą – ma jurysdykcję do orzekania wyłącznie w odniesieniu do szkód wyrządzonych na terytorium tego państwa członkowskiego, czy też może lub powinien on mieć jurysdykcję również w odniesieniu do czynów popełnionych według twierdzeń zainteresowanego autora poza tym terytorium (na całym świecie)?

Powołane przepisy prawa Unii

Artykuł 2 lit. a) i e), art. 3 ust. 1, art. 5 ust. 2 lit. b) i art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, a także art. 7 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

Przywołane przepisy krajowe

Paragraf 15 ust. 1, § 17 ust. 1, § 18 ust. 3, § 18a ust. 1, § 59a, § 76a Urheberrechtsgesetz (ustawy o prawie autorskim, zwanej dalej „UrhG”).

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 Skarżąca jest zarejestrowaną spółką prawa serbskiego z siedzibą w Serbii i produkuje audycje telewizyjne, transmitowane w Serbii na kanałach PRVA oraz przez trzecią pozwaną – również z siedzibą w Serbii – na jej platformie streamingowej go4yu.tv. Na mocy zawartych z PRVA umów trzecia pozwana ma prawo do transmisji, między innymi, czterech popularnych telewizyjnych programów rozrywkowych w Serbii i Czarnogórze. W wypadku widzów, którzy nie znajdują się w tych państwach, te programy rozrywkowe powinny być „zaciemniane”, tak aby nie mogli oni ani ich słuchać, ani oglądać, ponieważ prawa do transmisji tych audycji poza tymi państwami przysługują wyłącznie skarżącej. Gdy adres IP, z którego uzyskuje się dostęp do platformy, łączy się z urządzeniem z innego państwa, trzecia pozwana, jako administrator platformy streamingowej, przeprowadza zaciemnienie; trzecia pozwana jest jedynym podmiotem kontrolującym, na którym terytorium będzie można oglądać transmisje oraz które programy i treści będą oglądane. Jednakże widzowie mogą obejść to zabezpieczenie, łącząc się z usługą trzeciej pozwanej za pomocą adresu VPN, który pozornie wskazuje, że urządzenie znajduje się w Serbii lub Czarnogórze (dostawcy lub aplikacje oferują takie usługi, o czym wie trzecia pozwana).
- 2 W okresie od dnia 30 kwietnia 2020 r. do dnia 15 czerwca 2020 r. cztery programy rozrywkowe skarżącej można było oglądać w Austrii za pomocą platformy trzeciej pozwanej, bez konieczności korzystania z tunelowania VPN.
- 3 W Austrii platforma streamingowa go4yu.tv jest reklamowana przez pierwszą pozwaną – austriacką spółkę kapitałową, która zawiera wygasające automatycznie abonamenty na okres próbny z klientami i zapewnia im wsparcie. Prezesem zarządu i jedynym wspólnikiem pierwszej pozwanej jest drugi pozwany. Trzecia pozwana jest jedynym wspólnikiem w austriackiej spółce kapitałowej – czwartej pozwanej, który oferuje płatne abonamenty dotyczące platformy streamingowej i jest odbiorcą płatności.
- 4 W formalnym piśmie powiadamiającym z dnia 4 października 2019 r. skarżąca powiadomiła pierwszą i trzecią pozwaną, że naruszają prawa autorskie, ponieważ cztery programy rozrywkowe skarżącej są transmitowane bez jej zgody, i zażądała wstrzymania tych naruszeń. Podobne wezwanie, zawierające żądanie wstrzymania naruszeń, skarżąca zawarła w drugim piśmie powiadamiającym z dnia 25 lutego 2020 r. skierowanym do pierwszej pozwanej i drugiego pozwanego. W dniu 28 września 2020 r. Handelsgericht Wien (sąd gospodarczy w Wiedniu) wydał postanowienie o nałożeniu wnioskowanego środka tymczasowego, które zostało częściowo utrzymane w mocy i częściowo zmienione postanowieniem

Oberlandesgericht Wien (wyższego sądu krajowego w Wiedniu) z dnia 28 stycznia 2021 r. Postanowienie o nałożeniu środka tymczasowego przeciwko trzeciej pozwanej uprawomocniło się na terytorium Austrii, jednakże w skardze rewizyjnej złożonej do Oberster Gerichtshof skarżąca wnosi o uwzględnienie jej żądania dotyczącego czterech pozwanych w odniesieniu do całego świata.

Podstawowe argumenty stron w postępowaniu głównym

- 5 Na poparcie żądania wstrzymania naruszeń skarżąca podnosi, że działania wszystkich pozwanych należy uznać za transmitowanie w rozumieniu § 17 austriackiego UrhG i za publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE, w związku z czym naruszają one wyłączone prawo skarżącej do transmitowania.
- 6 Pierwsza pozwana, drugi pozwany i czwarta pozwana podnoszą, że ponieważ nie ponoszą odpowiedzialności za treści programów i nie popełnili naruszenia, nie mają biernej legitymacji procesowej.
- 7 Trzecia pozwana podnosi, że zaciemniała programy, które zgodnie z prawem transmitowała w Serbii i Czarnogórze (zgodnie ze wskazówkami grupy PRVA), w odniesieniu do widzów znajdujących się poza tymi państwami.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 8 Niniejsze odesłanie prejudycjalne jest rozpatrywane w uzupełnieniu do odesłania prejudycjalnego skierowanego do Oberster Gerichtshof w sprawie C-426/21 (drugie pytanie prejudycjalne w owej sprawie).
- 9 Celem pytań pierwszego i drugiego jest wyjaśnienie, czy – obok trzeciej pozwanej, jako bezpośredniego operatora platformy streamingowej – pierwsza pozwana, drugi pozwany i czwarta pozwana również powinni ponosić odpowiedzialność za publiczne udostępnianie chronionych treści w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE.
- 10 Taka sytuacja miałaby miejsce, gdyby wystarczyło świadome ułatwienie niezgodnych z prawem działań osób trzecich (a więc w niniejszym przypadku naruszeń praw autorskich).
- 11 Gdyby jednak należało oprzeć się dodatkowo na szczególnych komponentach woli, wówczas pozwanym nie można byłoby przypisać publicznego udostępniania.
- 12 Pytanie trzecie ma na celu wyjaśnienie, czy w niniejszym wypadku ma zastosowanie zasada terytorialności, zgodnie z którą dochodzona przez skarżącą ochrona na mocy austriackiego prawa autorskiego odnosi się wyłącznie do Austrii

i, w konsekwencji, skarżąca może przedstawić powództwo o wstrzymanie naruszeń ograniczone wyłącznie do terytorium Austrii.

- 13 Takie stanowisko zostało poddane krytyce w doktrynie, w której podniesiono, że powództwa dotyczące praw autorskich, podobnie do dóbr osobistych (zob. wyrok *Bolagsupplysningen i Ilsjan* z dnia 17 października 2017 r., C- 194/16, EU:C:2017:766), mają charakter ogólnoswiatowy i krajowe sądy mogą je uwzględnić w skali globalnej, na przykład ze względu na okoliczność, że również w tym kontekście istnieje jedno niepodzielne żądanie, które można przedstawić przed jednym sądem, a zgodnie z orzecznictwem określonym w wyroku *Shevill* z dnia 7 marca 1995 r., (C-68/95, EU:C:1995:61), pkt 25, 26, 32, a także w wyroku *eDate Advertising* z dnia 25 października 2011 r. (C- 509/09 i C- 161/10, EU:C:2011:685), pkt 42, 48, taki sąd ma jurysdykcję do rozpatrzenia całego żądania naprawienia szkody.
- 14 Jako sąd ostatniej instancji *Oberster Gerichtshof* jest zobowiązany do wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym, jeżeli prawidłowe stosowanie prawa Unii nie jest na tyle oczywiste, że nie ma miejsca na uzasadnione wątpliwości. W niniejszej sprawie takie wątpliwości występują.